

Analyse | kraka

21. april 2016

Hvor mange akademikere arbejder akademisk – useriøse tal i debatten

Af Jens Hauch og Sebastian Skovgaard Naur

Akademikernes centralorganisation, AC, forsøger i notatet "Hvad er op og ned på det akademiske arbejdsmarked" at opgøre, hvor mange akademikere, der udfører akademisk arbejde. AC's analyse er desværre fejlslagen og tegner et forvrænget billede.

For at illustrere det problematiske i AC's tilgang opgør vi i dette notat, hvor mange ikke-akademikere, der, ud fra en tilsvarende definition, udfører "akademisk arbejde".

- AC definerer "akademisk arbejde" som arbejde, der giver en løn mindst svarende startlønnen for en akademisk medarbejder i staten. AC finder at det gælder 96 pct. af akademikerne. AC henviser til, at denne tilgang er i tråd med en metode anvendt af Produktivitetskommissionen. Produktivitetskommissionen har imidlertid aldrig anvendt en sådan definition af akademisk arbejde.
- Med anvendelse af AC's definition af "akademisk arbejde", kan det opgøres, at 73 pct. af de beskæftigede *uden* en akademisk uddannelse udfører akademisk arbejde. Det gælder fx 90 pct. af elektrikerne, 66 pct. af murerne og 62 pct. af malerne. Det illustrer det åbenlyst meningsløse i AC's analyse.

Anbefaling:

- Interesseorganisationer skal pleje deres interesser – det ved alle og læser deres analyser i dette lys. Men en organisation, der, som AC gør i den omtalte analyse, i så høj grad manipulerer for at få det ønskede resultat, fremstår meget lidt akademisk. Det kan ingen være tjent med.

Kontakt

Vicedirektør
Jens Hauch, PhD
Tlf. 3140 7715
E-mail jeh@kraka.org

1. Analyserne

AC: 93 pct. af akademikerne udfører akademisk arbejde

Akademikernes centralorganisation, AC, forsøger i notatet "Hvad er op og ned på det akademiske arbejdsmarked" at opgøre akademisk arbejde. De antager, at et arbejde er akademisk, hvis det mindst giver samme løn som en nyansat akademiker i staten. AC angiver, at dette er i tråd med produktivitetskommissions tilgang. AC når derved frem til, at 96 pct. af akademikerne udfører akademisk arbejde.

Vi replikerer AC's analyse

I nærværende analyse replikerer vi først AC's data, der er udtrukket af AE-rådet. På baggrund af det replikerede data, kommer vi frem til et tilsvarende resultat¹. Der er således næppe noget galt med AE's dataudtræk, der opgør løn fordelt på uddannelseskategorier. De anvendte data fremgår af Boks 1.

Boks 1 Databeskrivelse

Beregningerne er baseret på data fra Danmarks Statistiks registre for E-indkomst, uddannelsesniveau og jobfunktion. I analysen defineres akademikere som personer, med en lang videregående uddannelse eller derover.

I AC's analyse defineres akademisk-beskæftigede som lønmodtagere, der oppebærer en løn svarende til en AC-fuldmægtig i staten på løntrin 4 ekskl. pension. Dette er svarende til startlønnen for kandidater i staten.

Populationen omfatter de 25-59-årige, som har afsluttet uddannelse for 5 år siden eller før.

Ikke-akademiker-nes akademiske arbejde:

For at afprøve validiteten af AC's definition af akademisk arbejde, opgør vi imidlertid også, hvor stor en andel af de beskæftigede *uden* en akademisk uddannelse, der tjener en løn mindst svarende til en nyansat akademiker i staten. Dvs. hvor mange ikke-akademikere, der ud fra AC's definition udfører akademisk arbejde. Hvis denne andel er høj, må man konkludere, at AC's definition ikke siger meget om det akademiske indhold i en persons arbejde.

73 pct.

Vi finder, at det i gennemsnit er 73 pct. af de beskæftigede ikke-akademikere, der oppebærer en løn svarende til en nyansat fuldmægtig i staten. Dvs. at de ud fra AC's definition skulle udføre akademisk arbejde.

Nogle ikke-akademikere udfører ssv. akademisk arbejde

Der kan sagtens være personer uden en formel akademisk uddannelse, der i praksis udfører arbejde, der er af en sådan kompleksitet, at det med rette kan karakteriseres som akademisk. Det kan fx være tilfældet for en diplomingeniør, der som ansat i en medicinalvirksomhed, med tiden har udviklet faglige kompetencer svarende til en akademiker. Der findes ikke en entydig definition af, hvornår et bestemt arbejdsindhold er kan karakteriseres som akademisk, hvorfor man også må acceptere en vis usikkerhed i resultaterne generelt og særdeleshed, når det kommer til mellemlange uddannelser. Omvendt må man forvente, at det hører til sjældenhederne, at fx faglærte personer i nævneværdigt omfang udfører så specialiseret arbejde, at det kan karakteriseres som akademisk, om end der også for disse kan der være målefejl.

¹ Baseret på E-indkomstdata fra 2013 finder vi, at 93,5 pct. af akademikere udfører akademisk arbejde efter AC's definition.

Nogle udvalgte uddannelser

For at teste denne mulighed har vi i Tabel 1 udvalgt en række faglærte uddannelser, hvor det må anses for usandsynligt, at en nævneværdig andel af de pågældende personer udfører akademisk arbejde.

Tabel 1 Andel faguddannede, der efter AC's definition udfører akademisk arbejde, udvalgte uddannelser

	Antal personer	Andel, pct.
Brolæggere m.v.	1.300	76
Bygge og anlæg i øvrigt	1.271	77
Elektriker	23.080	90
Gas- og vvs-teknik	8.987	84
Maler m.v.	6.526	62
Murer m.v.	6.488	66
Snedker	7.314	72
Stenhugger	72	77
Tømrer	20.116	76

Kilde: Egne beregninger med anvendelse af registerdata.

Resultaterne i Tabel 1 understreger pointen. Det fremgår fx, at 90 pct. af Danmarks elektrikerne og 2/3 af malerne ud fra AC's definition udfører akademisk arbejde. Der eksisterer formentlig elektrikerne, der via en lang efteruddannelse udfører arbejde, der er minder om akademisk arbejde, men næppe ni ud af ti.

AC's tilgang ikke i tråd med Produktivitetskommissionen

AC henviser til, at deres analyse er i tråd med Produktivitetskommissionen. Produktivitetskommissionen har imidlertid ikke på noget tidspunkt opgjort akademisk arbejde ud fra samme definition som AC. Produktivitetskommissionen har opgjort produktivitet af en persons arbejde på baggrund vedkommendes løn. Det er en helt almindelig og fagligt passende tilgang til at opgøre timeproduktiviteten således, men noget helt andet end at hævde, at en løn, der oppebæres af $\frac{3}{4}$ af de danske ikke-akademiske lønmodtagere, er et tilstrækkeligt kriterium til at kunne karakterisere deres arbejdsindholdet som akademisk.

Man må derfor konkludere, at AC's opgørelse af akademikerne akademiske arbejde heller ikke er troværdig.

Med udgangspunkt i Produktivitetskommissionens måling af produktivitet, antyder AC's resultat således snarere, at produktiviteten af en nyuddannet akademiker i staten er ganske begrænset, sammenlignet med mange andre faggrupper.